

הניסוח של כל דיבר ב-'עשרת הדיברות' בפרשת יתרו¹

3 שיטות חלוקה חלופיות² לעשרת הדברים³ על פי המסורה⁴ ב'כתר ארם צובה'⁵ – עריכה: יעקב לויגר-גרסה: ג'/סיון/תשע"ה 17:58

1. על פי הפרשיות (פתוחות וסתומות גם יחד)	2. על פי הטעם התחתון	3. על פי הטעם העליון
החלוקה ל-10 פרשיות, הזהות ל-10 דיברות באמצעות מרווחים, בספר התורה הכתוב כדן פתוחה: פ – הכתיבה מתחילה בראש השורה, אחרי מרווח בשורה לפניה, סתומה: ס – הכתיבה מתחילה בתוך השורה, אחרי מרווח שלפני כתב	החלוקה ל-12 פסוקים, המהווים 10 דיברות לא מוכרעת לפרטיה, וניתן גם חלוקה חלופית, הנה לזו שעל פי הפרשיות בטור 1. מימין הפסוקים והדיברות תואמים, בהיותם במספר שלם אלה באלה. (לדוגמה: בדיבר (ב) 3 פסוקים שלמים ובפסוק (ג) 4 דיברות שלמים.)	החלוקה ל-10 דיברות, כל אחד כעין 'פסוק' לעצמו באמצעות טעם סילוק (=סוף פסוק) בסוף כל דיבר
(א) {ס} [ב-ג] אנכי יי אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים לאייהי'לך אלהים אוזרים על-פני: [ד] לא-תעשה-לך פסל וכל-תמונה אשר בשמים ממעל ואשר בארץ מתחת להם במים מתחת לארץ: [ה] לא-תשתחוה להם ולא תעבדם כי אנכי יי אלהיך אל קנא פקד עון אבות על-בנים ועל-רבעים לשנאי: [ו] ועשה זסד לאלפים לאהבי ולשומרי מצותי: {ס}	{ס} [ב-ג] אנכי יי אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים לאייהי' לך אלהים אחרים על-פני:	{ס} אנכי יי אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים:
(ב) [ז] לא תשא את-שם-יי אלהיך לשוא כי לא ינקח יי את אשר-ישא את-שמו לשוא: {פ}	[ד] לא-תעשה לך פסל וכל-תמונה אשר בשמים ממעל ואשר בארץ מתחת ואשר במים ממתחת לארץ: [ה] לא-תשתחוה להם ולא תעבדם כי אנכי יי אלהיך אל קנא פקד עון אבות על-בנים ועל-רבעים לשנאי: [ו] ועשה חסד לאלפים לאהבי ולשומרי מצותי: {ס}	לא ייהי' לך אלהים אחרים על-פני לא תעשה-לך פסל וכל-תמונה אשר בשמים ממעל ואשר בארץ מתחת ואשר במים ממתחת לארץ לא-תשתחוה להם ולא תעבדם כי אנכי יי אלהיך אל קנא פקד עון אבות על-בנים ועל-רבעים לשנאי ועשה חסד לאלפים לאהבי ולשומרי מצותי: {ס}
(ג) [ז] זכור את-יוום השבת לקדשו: [ט] עשה ימים תעבד ועשית כל-מלאכתך: [י] ויום השביעי שבת ליי אלהיך לא-תעשה כל-מלאכה אתה ובנך ובתך עבדך ואמורך ובהמותך וגרך אשר בשעריך: [יא] כי עשית-ימים עשה יי את-השמים ואת-הארץ את-הים ואת-כל-אשר-בהם ויוז ביום השביעי על-כן ברח יי את-יוום השבת ויקדשהו: {ס}	[ז] לא תשא את-שם-יי אלהיך לשוא כי לא ינקח יי את אשר-ישא את-שמו לשוא: {פ}	לא תשא את-שם-יי אלהיך לשוא כי לא ינקח יי את אשר-ישא את-שמו לשוא: {פ}
(ד) [יב] כבד את-אביך ואת-אמך למען יארכון ימך על האדמה אשר-יי אלהיך נתן לך: {ס}	[ח] זכור את-יוום השבת לקדשו: [ט] ששת ימים תעבד ועשית כל-מלאכתך: [י] ויום השביעי שבת ליי אלהיך לא-תעשה כל-מלאכה אתה ובנך ובתך עבדך ואמורך ובהמותך וגרך אשר בשעריך: [יא] כי ששת-ימים עשה יי את-השמים ואת-הארץ את-הים ואת-כל-אשר-בהם וינח ביום השביעי על-כן ברח יי את-יוום השבת ויקדשהו: {ס}	זכור את-יוום השבת לקדשו ששת ימים תעבד ועשית כל-מלאכתך ויום השביעי שבת ליי אלהיך לא תעשה כל-מלאכה אתה ובנך ובתך עבדך ואמורך ובהמותך וגרך אשר בשעריך כי ששת-ימים עשה יי את-השמים ואת-הארץ את-הים ואת-כל-אשר-בהם וינח ביום השביעי על-כן ברח יי את-יוום השבת ויקדשהו: {ס}
(ה) [יג] לא תרצו {ס}	[יב] כבד את-אביך ואת-אמך למען יארכון ימך על האדמה אשר-יי אלהיך נתן לך: {ס}	כבד את-אביך ואת-אמך למען יארכון ימך על האדמה אשר-יי אלהיך נתן לך: {ס}
(ו) לא תנאף {ס}	[יג] לא תרצח {ס}	לא תרצח: {ס}
(ז) לא תגנב {ס}	לא תנאף {ס}	לא תנאף: {ס}
(ח) לא-תענה ברעך עד שקר: {ס}	לא תגנב {ס}	לא תגנב: {ס}
(ט) [יד] לא תזמור בית רעך {ס}	לא-תענה ברעך עד שקר: {ס}	לא-תענה ברעך עד שקר: {ס}
(י) לא-תזמור אשת רעך ועבדו ואמדתו ושורו וזמורו וכל אשר לרעך: {פ}	[יד] לא תחמד בית רעך {ס} לא-תחמד אשת רעך ועבדו ואמדתו ושורו וחמורו וכל אשר לרעך: {פ}	לא תחמד בית רעך {ס} לא-תחמד אשת רעך ועבדו ואמדתו ושורו וחמורו וכל אשר לרעך: {פ}

¹ שמ' כ ב/ג-יד, על פי הטעם התחתון. מספור הפסוקים (שאינו חלק מהמסורה, בנגוד לעצם החלוקה לפסוקים) שונה במקורות השונים.

² הלוח לעיל וההערות אליו מתבססים בעיקר על המאמר של הרב מרדכי ברויאר, "חלוקת עשרת הדיברות לפסוקים ולדיברות", בתוך: עשרת הדיברות בראי הדורות, הוצאת מאגנס, ירושלים, תשמ"ו, עמ' 223-254.

המאמר נגיש (תוך השמטות אחדות) גם במרשתת, בכתובת:

http://mikragesher.org.il/titles/brit_sinai/svivatcheker/mechkar/Perek20Pasuk1Dibur1_3.htm

³ המספר לפיו יש דווקא 'עשרת דברים' נקוב בתורה במפורש: שמ' לד כח ועוד.

⁴ קיימות חלוקות לדיברות שנדחו על ידי המסורה (באמצעות החלוקה לפסוקים לפי הטעם התחתון והעליון והחלוקה לפרשיות), כגון אלו המובאות ב'תרגום השבעים' (וכך הם התקבלו ב'בבליה' של כנסיות אחדות, תוך חילוקים ביניהם), ובכתבי פילון האלכסנדרוני. לפיהן הדיבר הראשון מתחיל רק במילים 'לא יהיה', והשני 'לא תעשה' והמילים 'אנוכי....בית עבדים' מהוות רק מבוא לעשרת הדיברות ואינן חלק ממנו. ראה באתר פירוש מדויק, בפרק Traditions for numbering the Ten Commandments, באתר: http://en.wikipedia.org/wiki/Ten_Commandments

⁵ וכתבי היד הטברניים הקרובים אליו. בחומשים המצויים, ואף אצל פוסקים חשובים שטרם הכירו את ה'כתר', אנו מוצאים טעמים שונים בשתי מערכות הטעמים התחתון והעליון וחלוקה שונה לפסוקים בשתי המערכות.